

§ 3

Svar på remiss om - För ett tryggare och säkrare Stockholm, Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram

Beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet ”Remiss om För ett tryggare och säkrare Stockholm, Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021” (dnr 171-1309/2017) för yttrande senast den 1 december.

Programmet är ett samlingsdokument för en rad planer som enligt lagstiftningen ska finnas i en kommun. Programmet värnar om flera övergripande målområden som styrs ned till fokusområden.

Det föreslagna programmet bidrar med struktur och processer samtidigt som insatser, inriktning och utveckling klargörs inom fokusområdena för att skapa ett tryggt och säkert samhälle för stadens medborgare.

Stadsdelsförvaltningen föreslår att Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021 godkänns och ersätter tidigare Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016.

Spånga-Tenstas stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 9 oktober 2017.

Dnr 1.5.1-831/2017

Förslag till beslut

Sus Andersson m.fl. (MP), Anna Jonazon m.fl. (S) och Rashid Mohammed (V) föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom förvaltningens förslag.

Markus Brigander m.fl. (M) och Bengt Porseby (L) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Beslutsgång

Ordföranden Sus Andersson (MP) ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden hade beslutat att anta MP+ S+V:s förslag.

Reservation

Reservation anmäldes av Markus Brigander (M), Naemi Karlsson (M), Bengt Porseby (L) och Carolina Rosen till förmån för eget förslag till beslut:

”Förslag till beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar följande:

1. Förvaltningens förslag till beslut godkänns delvis
2. Därutöver anförs följande.

Kraftfulla insatser krävs för att en stad av Stockholms storlek ska upplevas som en trygg och säker stad för alla som bor och vistas här. Stockholms stad har ett stort behov av och en förpliktigande skyldighet att värna sina invånare och besökare och att direkt eller indirekt göra det yttersta för att minimera stadens sårbarhet. I Stockholm går många olika intressen samman på nationell, regional och lokal nivå vilket ställer höga krav på styrning, samordning och samverkan vid oönskade händelser, både inom staden och med berörda aktörer på samtliga nivåer. Det gäller att risker och sårbarheter noga analyseras i syfte att bedriva insatser som är förebyggande samt ha bearbetade strukturer för att vidta direkta och konkreta säkerhets- och trygghetsåtgärder då oönskade och oväntade händelser inträffar. Därför är Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram ett mycket viktigt styrdokument som bygger vidare på nuvarande trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016.

Mycket har dock hänt i staden vad gäller trygghet och säkerhet sedan det nuvarande programmet antogs 2013. Fredagen den 7 april drabbades Stockholm av ett fruktansvärt terrordåd där fem personer miste livet och flera skadades. Resultat från Stockholm stads trygghetsmätning 2017 visar att otryggheten bland stockholmarna växer inom i stort sett alla områden. Särskilt i vissa stadsdelar ökar otryggheten, främst i Järvaområdet. Var fjärde person är orolig för att gå ut sent i området eller avstår helt från att gå ut ensam på kvällarna i Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista. Oron för att utsättas för våld eller överfall i den offentliga miljön ökar över hela staden. Brottsligheten har förändrats snabbt under de senaste åren. Stockholm och Sverige sticker allt mer ut i statistiken vad gäller skjutningar och våldsbrott. Det är ett underkännande av politiken som förs av den sittande socialdemokratiskt ledda majoriteten som inte tagit stockholmarnas otrygghet på allvar.

Det är djupt otillfredsställande att Stockholms stad i dag har ett politiskt styre som inte förmår att agera utan bara klarar av att reagera när det väl är för sent.

Bland det viktigaste som kan göras är att tillskapa ett förstärkt och fördjupat samarbete mellan samhällets olika aktörer. Det kan röra sig om samordnade insatser mellan polis, staden i stort, arbetsförmedling, socialtjänst, civilsamhället, skola, kriminalvård och andra aktörer.

Grunden är att staden själv är en viktig aktör. Samordnade kommunala insatser är en förutsättning för fungerande förebyggande åtgärder.

Vi kommer aldrig att acceptera att människor i delar av Stockholm får sin frihet begränsad på grund av otrygghet. Vi vill till 2025 halvera den upplevda otryggheten i de stadsdelar där otryggheten är som störst. På otrygga platser där statens polisåtaganden inte räcker till vill vi genom fler kommunala ordningsvakter med utökade befogenheter och fler trygghetskameror återställa tryggheten.

Vi vill inrätta en central trygghetsjour dit lokala handlare och boende kan vända sig dygnet runt för att tillfälligt öka närvaron av lokala ordningsvakter. Vi vill utveckla stadens trygghetsskapande arbete och i samverkan med civilsamhället, företag och övriga aktörer genomföra lokal platssamverkan för att utveckla attraktiva och trygga stadsdelar i hela Stockholm. Vi vill också att staden ska vara pådrivande gentemot statsmakterna för att stärka rättsstatens närvaro med polis, åklagare, domstolar och socialtjänst. Nolltolerans mot klotter, skadegörelse och nedskräpning ska gälla.

Det finns delar i trygghets- och säkerhetsprogrammet som behöver förtydligas eller utvecklas för att det ska vara ett väl fungerande styrande verktyg i det förebyggande trygghets- och säkerhetsarbetet. Det gäller framför allt uppföljningen av analyser, åtgärder och resultat. Men även andra delar.

Funktionen informationssäkerhetssamordnare för nämnder och bolag finns med i nuvarande trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016 men inte med i det föreslagna trygghets- och säkerhetsprogrammet vilket är en brist.

Relationen mellan fackförvaltningar och stadsdelsförvaltningar behöver tydliggöras ytterligare i delar av programmet. I fokusområde olycksförebyggande föreslås stadsdelsnämnderna få i uppdrag att ansvara för samordning inom det geografiska stadsdelsområdet. Motsvarande förtydligande saknas inom fokusområdet som handlar om brottsförebyggande arbete och krisberedskap.

Programmet lyfter fram ett antal risk- och lägesbildrapporter som ska rapporteras av nämnderna till tertialrapport två. Det är inte helt tydligt i programmet hur dessa tre lägesbildsrapporteringar sammanfaller eller skiljer sig åt. Ett förtydligande kring utformning, rapporteringsformer och gränssnitt mellan samtliga lägesbilderna vore önskvärt.

Hot, våld och försök till otillåten påverkan mot offentligt anställda är ett växande problem, och staden är inte förskonad från detta. Stadens anställda har rätt till en säker och trygg arbetsmiljö när de utför sitt arbete i stockholmarnas tjänst. Den personal som blir utsatt har rätt till stöd.

De konkreta aktiviteter som programmet föreslår är av övergripande förebyggande och uppföljande karaktär, såsom riskanalys, utbildningsinsatser och incidentrapportering. De bör kompletteras med krav på att särskilt utsatta nämnder eller verksamhetsområden har fördjupade handlingsplaner för att stötta personal som utsätts för hot och våld.

Vi lever i en tid där spridning av falsk information sätter offentliga aktörers kommunikationsarbete under starkt tryck. I synnerhet i samband med särskilda händelser finns det makter och aktörer som kan ha ett intresse av att sprida en felaktig bild av vad som händer i staden. Därför borde en förstärkt förmåga till omvärldsbevakning och kriskommunikation ta en större plats i arbetet med att bygga motståndskraft och civilförsvarsförmåga.

Ett säkert och tryggt Stockholm handlar om att skapa en sammanhängande stad. Allt för många bor idag i sina lokala områden utan att besöka eller röra sig utanför den egna stadsdelen. Genom att bygga ihop och förtäta i ytterstaden skapas en sammanhängande stad. En större blandning av boendeformer där fler bostadsrätter byggs i hyresrättstäta stadsdelar är avgörande för att utanförskapsområdena ska växa socialt och ekonomiskt.

För att skapa levande och trygga stadsdelar i hela Stockholm måste staden arbeta lokalt med handlare och boende så att det finns förtroende och framtidstro i områden som är brottsutsatta och upplevs som mycket otrygga. Att skapa levande stadsdelar över hela staden med lokala handlare och en känsla av samhörighet och stolthet. Allt för många lokala handlare och butiker stänger, eller begränsar, idag sina öppettider i centrum så som i Husby, Rinkeby och Tensta. De lokala butiksägarna ger upp. Kriminalitet och företagsklimat behandlas ofta som två separata frågor. Men vetenskapliga studier har pekat på att kriminalitet är en av de faktorer som tydligt påverkar företagandets förutsättningar. Här måste Stockholms stad ta ett

krafttag och en tydlig vision för ökad trygghet, inte minst i ytterstaden och Järvaområdet. Alliansen vill därför se en tydlig handlingsplan från Stockholms stad med konkreta insatser och åtagande för att trygga lokala handlares situation, men också skapa förutsättningar för dem att fortsätta etablera sig och verka i lokala centrum.

Vi vill utveckla Stockholm till att bli en trygg och säker stad där människor ska kunna röra sig ute och inte begränsas av att de inte upplever sig säkra”.

Särskilt uttalande

Sus Andersson m.fl (MP) och Rashid Mohamed (V) lade fram ett särskilt uttalande.

”Särskilt uttalande

Stockholm ska vara en trygg och säker stad för alla. Att människor som bor och vistas i Stockholm kan känna sig trygga i sin vardag och leva ett liv i frihet är en grundsten i det hållbara samhället. Vi ser idag att den upplevda otryggheten i många delar av staden ökar. I budgeten för 2018 finns därför ett antal åtgärder för att öka tryggheten, bland annat en trygghetsfond på 200 miljoner kronor över två år och utökade satsningar på socialtjänstens förebyggande och avhjälpande arbete. En annan viktig del i det fortsatta arbetet för ökad trygghet är det nya trygghets- och säkerhetsprogram som stadsledningskontoret har arbetat fram. Vi välkomnar den ambitiösa ansatsen som finns i programmet. Därtill ser vi ett antal frågor som skulle kunna belysas ytterligare i programmet.

Lokala utvecklingsprogram

Sedan ett år tillbaka arbetar stadsdelsnämnderna med lokala utvecklingsprogram, LUP. I riktlinjerna för dessa pekas stadsdelarna ut som nav för den lokala utvecklingen, och där facknämnder och bolagsstyrelser aktivt ska medverka i stadsdelsnämndernas arbete enligt kommunfullmäktiges beslut.

För en stadsdel som Spånga-Tensta är trygghetsarbetet ett prioriterat tematiskt område inom LUP-arbetet. Det innefattar såväl långsiktigt som kortsiktigt arbete för att öka tryggheten i stadsdelen i samverkan med andra aktörer. Detta arbetssätt är enormt viktigt för att komma tillrätta med de komplexa samband som både orsakar otrygghet och skapar trygghet.

I förslaget till trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021 nämns inte de lokala utvecklingsprogrammen överhuvudtaget, eller hur stadens olika aktörer ska förhålla sig till dessa i trygghetsarbetet. Istället inskräps en arbetsmodell där varje nämnd och bolag på det lokala planet arbetar utifrån sina egna förutsättningar, och där det inte framgår vem som har ansvar för samordning av det arbetet på stadsdelsnivå.

Samordning nämns, men det framgår inte vem som ansvarar för det. Att arbetsfördelning och ansvar är tydligt är extremt viktigt både för att inte dubbelarbete ska ske vid överlappning, och så att inte viktiga samverkansområden faller mellan stolarna för att ingen ser det som sitt direkta ansvar.

Givet att staden nu arbetar med lokala utvecklingsprogram borde det rimligen vara stadsdelsnämnderna som har detta ansvar, och att facknämnder och bolag har i uppdrag att samverka för att ta fram lägesbild och vidta åtgärder.

Stadens anställda

Stadens anställda är en viktig resurs i det trygghetsskapande arbetet. Att utsättas för hot och våld i tjänsten är tyvärr något som förekommer, därför är det bra att arbetet för att förebygga detta är ett av programmets fokusområden. Men stadens anställda kan också hamna i situationer där de i sin tjänst blir vittne till brott som begås mot andra. Att utveckla stödet till stadens anställda, även ur aspekter som att underlätta för den som är orolig för att våga vittna, är viktigt ur stadens arbetsgivarperspektiv. Detta skulle kunna tydliggöras i programmet.

Våld i nära relationer

Programmet tar upp våldsbejakande extremism och gängkriminalitet under fokusområdet som handlar om brottsförebyggande arbete. Vi instämmer i att det arbetet är oerhört viktigt, men tycker också att programmet bör beröra frågor som rör annan typ av våld i det offentliga rummet samt våld som utövas i nära relationer och i en hederskontext. Dessa former av våld bidrar också till otrygghet, både på allmän plats och i det egna hemmet – platsen där var och en ska kunna känna sig som allra tryggast.

Skydd av personuppgifter

Enligt programmet ska samtliga nämnder och bolag säkerställa att korrekt information finns tillgänglig för behöriga på ett spårbart sätt när den behövs.

I detta stycke hänvisas till offentlighets- och sekretesslagen samt personuppgiftslagen. Vi vill i detta sammanhang framhålla att utgångspunkten för stadens hantering av handlingar finns i offentlighetsprincipen, formulerad i tryckfrihetsförordningens andra kapitel, som innebär att envar har rätt att ta del av allmänna handlingar.

Begränsningarna finns i offentlighets- och sekretesslagen. Idag regleras även hantering av personuppgifter i personuppgiftslagen. Denna ersätts av dataskyddsförordningen i maj 2018. Detta måste framgå i programmet, eftersom det ska gälla fram till 2021”.

Särskilt uttalande

Anna Jonazon m.fl (S) lade fram ett särskilt uttalande.

”Särskilt uttalande

Stockholm ska vara en trygg och säker stad för alla. Att människor som bor och vistas i Stockholm kan känna sig trygga i sin vardag och leva ett liv i frihet är en grundsten i det hållbara samhället. Vi ser idag att den upplevda otryggheten i många delar av staden ökar. I vår stadsdel där vi ska upprätthålla och arbeta utifrån den unika lokala lägesbilden och med vår lokala kännedom om vår problembild, ser vi att vi behöver stärka vår grund ytterligare med samordningen och samverkan med polisen och vara stöd till deras arbete med att verka för kameraövervakning och detektorer (vilket polisen erhållit permanent tillstånd för kameraövervakning samt sökt för detektorer för att kunna urskilja skott gentemot fyrverkerier och för att kunna agera snabbt på plats, tillsammans med kameraövervakning). För oss så handlar det om att minska och förebygga att brott begås och att exempelvis verka för en förändring i den fysiska miljön på utsatta platser. Vi har även idag medborgarvårdar som patrullerar på bestämda platser som upplevs som extremt otrygga, även det som en del i vårt lokala trygghetsprogram. Vi är glada över att Stockholm har som mål att minska förekomsten av brott liksom rädslan för att utsättas för brott bland boende, besökare och företagare. I budgeten för 2018 finns därför ett antal åtgärder för att öka tryggheten, bland annat en trygghetsfond på 200 miljoner kronor över två år och utökade satsningar på socialtjänstens förebyggande och avhjälpande arbete. En annan viktig del i det fortsatta arbetet för ökad trygghet är det nya trygghets- och säkerhetsprogram som stadsledningskontoret har arbetat fram. Vi välkomnar den ambitiösa ansatsen som finns i programmet. Därtill ser vi ett antal frågor som skulle kunna belysas ytterligare i programmet.

Lokala utvecklingsprogram

Sedan ett år tillbaka arbetar stadsdelsnämnderna med lokala utvecklingsprogram, LUP. I riktlinjerna för dessa pekas stadsdelarna ut som nav för den lokala utvecklingen, och där facknämnder och bolagsstyrelser aktivt ska medverka i stadsdelsnämndernas arbete enligt kommunfullmäktiges beslut.

För en stadsdel som Spånga-Tensta är trygghetsarbetet ett prioriterat tematiskt område inom LUP-arbetet. Det innefattar såväl långsiktigt som kortsiktigt arbete för att öka tryggheten i stadsdelen i samverkan med andra aktörer. Detta arbetssätt är enormt viktigt för att komma tillrätta med de komplexa samband som både orsakar otrygghet och skapar trygghet.

I förslaget till trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021 nämns inte de lokala utvecklingsprogrammen överhuvudtaget, eller hur stadens olika aktörer ska förhålla sig till dessa i trygghetsarbetet. Istället inskräps en arbetsmodell där varje nämnd och bolag på det lokala planet arbetar utifrån sina egna förutsättningar, och där det inte framgår vem som har ansvar för samordning av det arbetet på stadsdelsnivå.

Samordning nämns, men det framgår inte vem som ansvarar för det. Att arbetsfördelning och ansvar är tydligt är extremt viktigt både för att inte dubbelarbete ska ske vid överlappning, och så att inte viktiga samverkansområden faller mellan stolarna för att ingen ser det som sitt direkta ansvar.

Givet att staden nu arbetar med lokala utvecklingsprogram borde det rimligen vara stadsdelsnämnderna som har detta ansvar, och att facknämnder och bolag har i uppdrag att samverka för att ta fram lägesbild och vidta åtgärder.

Stadens anställda

Stadens anställda är en viktig resurs i det trygghetsskapande arbetet. Att utsättas för hot och våld i tjänsten är tyvärr något som förekommer, därför är det bra att arbetet för att förebygga detta är ett av programmets fokusområden. Men stadens anställda kan också hamna i situationer där de i sin tjänst blir vittne till brott som begås mot andra. Att utveckla stödet till stadens anställda, även ur aspekter som att underlätta för den som är orolig för att våga vittna, är viktigt ur stadens arbetsgivarperspektiv. Detta skulle kunna tydliggöras i programmet.

Våld i nära relationer

Programmet tar upp våldsbejakande extremism och gängkriminalitet under fokusområdet som handlar om brottsförebyggande arbete. Vi instämmer i att det arbetet är oerhört viktigt, men tycker också att programmet bör beröra frågor som rör annan typ av våld i det offentliga rummet samt våld som utövas i nära relationer och i en hederskontext. Dessa former av våld bidrar också till otrygghet, både på allmän plats och i det egna hemmet – platsen där var och en ska kunna känna sig som allra tryggast.

Skydd av personuppgifter

Enligt programmet ska samtliga nämnder och bolag säkerställa att korrekt information finns tillgänglig för behöriga på ett spårbart sätt när den behövs.

I detta stycke hänvisas till offentlighets- och sekretesslagen samt personuppgiftslagen. Vi vill i detta sammanhang framhålla att utgångspunkten för stadens hantering av handlingar finns i offentlighetsprincipen, formulerad i tryckfrihetsförordningens andra kapitel, som innebär att en var har rätt att ta del av allmänna handlingar.

Begränsningarna finns i offentlighets- och sekretesslagen. Idag regleras även hantering av personuppgifter i personuppgiftslagen. Denna ersätts av dock av dataskyddsförordningen i maj 2018. Detta måste framgå i programmet, eftersom det ska gälla fram till 2021”.